

ELASMOPALPUS LIGNOSELLUS ZELLER

Zagrożenie dla wielu gatunków roślin uprawnych w Europie

A

B

Elasmopalpus lignosellus: A – motyl ze złożonymi skrzydłami; B – gąsienica (fot. A nr 5470527, Mark Dreiling USA, Bugwood.org; fot B nr UGA5110012, Richard Sprenkel, emerytowany pracownik University of Florida, Bugwood.org).

Gąsienice *Elasmopalpus lignosellus* w wygryzionych przez siebie chodnikach w pędach szparaga importowanych z Peru do Wielkiej Brytanii (dzięki uprzejmości Animal and Plant Health Agency, Wielka Brytania).

Ulotka nie jest przeznaczona do wykorzystania w celach komercyjnych.

Zasięg występowania i opis agrofaga

Gatunek występuje w Ameryce Północnej (Meksyk, USA), Ameryce Środkowej (Barbados, Bermudy, Kostaryka, Kuba, Gwatemala, Jamajka, Nikaragua, Panama, Portoryko, Salwador, Trinidad i Tobago) i Ameryce Południowej (Argentyna, Boliwia, Brazylia, Chile, Gujana Francuska, Kolumbia, Paragwaj, Peru, Urugwaj, Wenezuela). Był on przechwytywany w szparagach (świeże warzywa) importowanych z Peru do Wielkiej Brytanii i Irlandii.

Elasmopalpus lignosellus jest motylem z rodziny omacnicowatych (Pyralidae) Rozpiętość skrzydeł owada dorosłego (motyla) wynosi 17-22 mm. U samców przednie skrzydła są żółtawe, otoczone szerokim pasmem z fioletowymi łuskami. Natomiast u samic przednie skrzydła są ciemne, czasem prawie czarne, pokryte czerwonymi lub purpurowymi łuskami. Wyrośnięta gąsienica dorasta do 16 mm, a jej ubarwienie jest niebieskawo-zielone, z tendencją do przyjmowania zabarwienia czerwono-brązowego, z dość wyraźnymi żółtawo-białymi paskami po stronie grzbietowej.

Rośliny żywicielskie

Żywicielami szkodnika są różne rośliny uprawne: bataty (*Ipomoea batatas*), burak cukrowy (*Beta vulgaris*), cibora jadalna (*Cyperus esculentus*), fasola (*Phaseolus vulgaris*), groch (*Pisum sativum*), jęczmień (*Hordeum vulgare*), kukurydza (*Zea mays*), len zwyczajny (*Linum usitatissimum*), melon (*Cucumis melo*), orzech ziemny (*Arachis hypogaea*), owies (*Avena sativa*), papryka (*Capsicum* spp.), pomidor (*Solanum lycopersicum*), pszenica (*Triticum aestivum*), ryż (*Oryza sativa*), rzepa (*Brassica rapa*), soja (*Glycine max*), trzcina cukrowa (*Saccharum officinarum*), sorgo dwubarwne (*Sorghum bicolor*), wspania (*Vigna* sp.), żyto (*Secale cereale*). Ponadto poraża on rośliny dziko rosnące, a na Florydzie siewki niektórych roślin zdrewniałych.

Objawy występowania i szkodliwość

Gąsienice *E. lignosellus* po wylęgu z jaj złożonych przez samice w glebie, wytwarzają rurkowate schronienia z przędzy i odchodów. Następnie drążą chodniki w łodygach żywicieli. Zwykle wgrzyżają się one z gleby do łodygi w części znajdującej się tuż pod ziemią i drążą w niej chodniki ku górze. Odchody larw są stopniowo usuwane na zewnątrz.

Wyrośnięte larwy wytwarzają kolejne rurkowate schronienia w glebie. Przepoczwarczają się we wspomnianych schronieniach lub w glebie. Pierwszym widocznym objawem porażenia jest wędnięcie roślin. Następnie rośliny ulegają karłowaceni, deformacji, a z czasem obumierają. W przypadku grochu, fasoli, itp. gąsienice wgrzyżają się do strąków.

Sposoby rozprzestrzeniania i przenikania

Motyle mogą przelatywać, lecz nie ustalono na jaką odległość. Na większy dystans szkodnik może rozprzestrzeniać się wraz z roślinami do sadzenia, warzywami (łodygi i strąki), ciętymi kwiatami i gałęziami z gatunków żywicielskich, a prawdopodobnie też z glebą.

Postępowanie w przypadku podejrzenia wystąpienia agrofaga

W przypadku jakichkolwiek podejrzeń co do obecności agrofaga na roślinach z gatunków żywicielskich, świeżych warzywach (szparagi, strączkowe) poinformować o tym fakcie najbliższą jednostkę organizacyjną Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN). Oddziały PIORiN umiejscowione są w większości miast powiatowych. Dane kontaktowe tych jednostek znajdują się na stronie <http://piorin.gov.pl/>. Zadania realizowane przez PIORiN mają na celu zmniejszenie zagrożenia ze strony organizmów szkodliwych, eliminację negatywnych skutków wynikających z wymiany handlowej i stosowania środków ochrony roślin oraz nadzór nad produkcją materiału siewnego, a kierunki i zakres działań Inspekcji wynikają z bieżących problemów występujących w rolnictwie oraz zagrożeń dla stanu fitosanitarnego upraw i środowiska naturalnego.

Wymagania fitosanitarne

W Polsce gatunek *E. lignosellus* nie podlega obowiązkowi zwalczania